

Kirje

22.6.2021

VN/12136/2021

VN/12136/2021-STM-12

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausunto; Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi liikenteen palveluista ja työntekijöiden lähettämisestä ja ylikuormamaksusta annettujen lakien muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi liikenteen palveluista ja työntekijöiden lähettämisestä ja ylikuormamaksusta annettujen lakien muuttamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osasto on ollut edustettuna liikenne- ja viestintäministeriön asettamassa työryhmässä ja sen alatyöryhmässä. Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osasto on tutustunut luonnokseen ja toteaa seuraavaa.

Ehdotuksessa on uutena säädöksenä tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvovien viranomaisten tiedonvaihtaminen koskien tieliikenteen sosiaalilainsäädäntöä sekä siihen liittyviä rikkomuksia ja yritysten riskiluokitusta. Riskiluokitus ja valvonnan kohdentaminen antavat valvoville viranomaisille mahdollisuuden valvonnan tehostamiseen ja kohdentamiseen niihin yrityksiin, joissa eniten rikotaan tieliikenteen sosiaalilainsäädäntöä. Valvonnan tehokkaaseen kohdentamiseen tarvitaan valvoville viranomaisille kaikki olennainen tieto valvottavista kohteista, mitä edesauttaa sujuva tiedonvaihto.

Riskiperustaisen valvonnan kohdentamisen perusteella valvovilla viranomaisilla tulee olla pääsy niin IMI- kuin ERRU -tietojärjestelmään sekä muihin mahdollisiin riskiluokitusjärjestelmiin, joista on apua valvonnan kohdentamisessa. Valvovien viranomaisten välisen tiedonvaihdon tulee olla vaivatonta ja helppoa. Järjestelmien yhteensopivuuden takaamiseen ja tiedonvaihdon rakentamiseen tarvitaan resursseja.

Ehdotuksessa on esitetty vaatimus Y-tunnuksen lisäämisestä henkilö- ja tavaraliikennelupien hakeamisen yhteydessä. Työsuojeluviranomainen käyttää Y-tunnusta yritysten yksilöimiseen, jolloin ehdotettu lisäys helpottaa jatkossa valvonnan tulosten ja liikennelupia omaavien yritysten tietojen yhdistämisen.

HE:n perusteluissa (s. 66) viranomaistoiminnan vaikutuksissa on kirjattu lähetettyjen kuljettajien valvonnan lisääntymiseen liittyvä valvontatietojen vaihto, jolla on vaikutusta tietojärjestelmien yhteensovittamiseen etenkin liikenne- ja viestintäviraston ja työsuojeluviranomaisen välillä. Tässä kohtaa olisi hyvä myös mainita riskiperustaisen valvonnan tietojen vaihtoa, joka koskee kotimaisten yritysten valvontaa ja näiden valvontatietojen vaihtoa. Työsuojeluviranomainen valvoo pääsääntöisesti kotimaisten yritysten toimintaa, jolloin valvontatiedonvaihto kotimaisten yritysten osalta on huomattavasti suurempaa kuin lähetettyjen kuljettajien osalta.

Säännöskohtaisissa perusteluissa 3 §:ssä säädöstekstiä yhdenmukaistettiin termin tieliikenne osalta. Tämän perusteella olisi yhdenmukaista käyttää koko esityksessä termiä tieliikenne. Nyt asiakirjassa on käytetty sekä maantieliikenne että tieliikenne termiä.

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnan kehittäminen ja yhteistyön paraneminen lisää vaikuttavuutta valvontaan. Uutena valvottavana kohteena on lähetettyjen kuljettajien valvonta. Tämä valvonta vaati kehittämistä, koulutusta ja tietojärjestelmien yhteensovittamista. Alkuun tämä vie resursseja valvoilta viranomaisilta ja se tulee ottaa huomioon suunniteltaessa valvontaa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

295 163 415
358 295 163 415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

Perusteluiden 10 §:ssä (s. 93) mainitaan kabotaasikuljetuksiin sovellettavasta lainsäädännöstä. Perusteluissa on kirjattu, että jatkossa 10 §:n 1 – 4 momenttien säännöksiä sovellettaisiin tieliikenteen kuljetuspalveluihin, kun kyse on vuokratyöstä tai yritysryhmän sisäisestä siirrosta taikka kabotaasikuljetuksesta ja alihankintatilanteissa tulisi sovellettavaksi vain työnteko-oikeutta koskevan vaatimuksen soveltaminen ja ehdotetun uuden 10 b §:n vaatimukset. Edellä mainittu pitää osittain paikkaansa. Kabotaasikuljetuksia voi olla myös alihankintatilanteissa. Tästä johtuen tulisi perustelujen tätä kohtaa muuttaa niin, että kabotaasikuljetuksiin sovelletaan joko 10 §:n 1-4 momentin tai 10 b §:n vaatimuksia riippuen siitä mihin näistä kolmesta eri kuljetusmuodosta kuljetus kuuluu.

Ehdotuksessa on tuotu esille valvontadirektiivin mukaiset valvovien viranomaisten työnjako ja kansallisen valvontastrategian määrittely. Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osasto kannattaa tarkempaa sääntelyä valvontaviranomaisten työnjakoon ja kansallisen valvontastrategian tekemistä. Valvontaviranomaisten välisen yhteistyön lisääminen ja kansallisen valvontastrategian luominen selkeyttävät toimivaltuuksia sekä parantavat ja tehostavat valvontaa.

Lainvalmistelun yhteydessä työryhmässä nousi esiin työsuojeluviranomaisen mahdollisuus antaa laiminlyöntimaksu tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomuksista. Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osasto kannattaa asian selvittämistä ja oikeusministeriön kuulemistä jatkovalmistelussa. Laiminlyöntimaksun lisääminen liikennepalvelulakiin tehostaisi työsuojeluviranomaisen valvontaa. Laiminlyöntimaksulla vahvistettaisiin valvonnan vaikuttavuutta, edistettäisiin markkinoiden tervettä kilpailua ja parannettaisiin liikenneturvallisuutta, verrattuna nykyiseen työsuojeluviranomaisen viranomaisohjaukseen. Työsuojeluviranomaisen voi ilmoittaa valvonnassaan havaitsemansa tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomiset rikosilmoituksella poliisille. Poliisi voi harkintansa mukaan käynnistää asiassa rikosprosessin. Käytännössä poliisi usein antaa asiasta sakon työnantajan edustajalle.

Hallinnollinen seuraamusmaksu on luonteeltaan sanktio, jonka tulee täyttää rikosoikeudellisen sääntelyn periaatteet. Asian mahdollisessa jatkovalmistelussa tulisikin ottaa huomioon, että mikäli työsuojeluviranomaiselle säädetään mahdollisuus laiminlyöntimaksun antamiseen asiassa, tulisi tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomista koskeva rangaistussäännös laista kumota. Lisäksi tulisi arvioida ovatko kaikki nykyisin 267 §:n rangaistussäännöstyössä luetellut teot, laiminlyöntimaksun piirissä.

Osastopäällikkö Raimo Antila

Erityisasiantuntija Juulia Vihervirta

Jakelu LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi STM TTO Säädosyksikkö, STM Kansliapäällikkö